

2001-01-24

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar: Advantage Sweden (SOU 2000:92)

(dnr 50/00)

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har inbjudits att lämna synpunkter på betänkandet Advantage Sweden. Insatser för ökad rekrytering av utländska studenter till den svenska högskolan (SOU 2000:92). Eftersom remissen har ställts till förbundets samtliga medlemmar kommenteras betänkandet endast i begränsade delar.

SUHF instämmer i att Sverige och den svenska högskolan har många fördelar internationellt sett och att det finns många skäl för att öka rekryteringen av utländska studenter och lärare. Högskolan befinner sig, och har alltid verkat i en internationell miljö. Det internationella samarbetet, bl.a. program för utbytesstudenter och gästforskare inom högskolan har ökat betydligt i omfattning under senare år. Det finns anledning att fortsätta utveckla detta samarbete.

Utredaren föreslår att antalet utländska studenter på grundutbildningsnivå utanför utbytesprogram – från länder utanför EES-området – skall öka med totalt 5 000 under en femårsperiod samt föreslår olika åtgärder för att detta ska bli möjligt. SUHF ser positivt på en sådan inriktning, men väljer att begränsa sina synpunkter till frågan om finansiering av detta program.

Kostnaderna för åtgärderna har beräknats till att vid slutet av 5-årsperioden uppgå till totalt 570 miljoner kronor. Till detta kommer att universitet och högskolor själva måste avsätta ytterligare resurser för t.ex. studievägledning, marknadsföring. Tre modeller för finansiering presenteras av utredaren; befintliga resurser, ökade anslag eller avgiftsfinansiering. För- och nackdelar redovisas av utredaren för samtliga alternativ.

Utredaren konstaterar att om antalet studenter och doktorander från länder utanför EES-området skall öka kan detta inte ske inom ramen för den svenska högskolans ordinarie resurser. Om inte högskolan tillförs särskilda resurser för ändamålet måste det bli tillåtet med avgifter. Dimensioneringen av den ordinarie anslagsfinansierade utbildningen och forskarutbildningen får inte minska. SUHF har vid flera tillfällen påtalat för statsmakterna att dessa resurser är hårt ansträngda genom de direkta och indirekta besparingar som tidigare pålagts högskolan. Det är av högsta vikt att inte ytterligare tänja dessa resurser via nya åtaganden.

SUHF instämmer i bedömningen av nackdelarna med alternativen 1 och 2. Enligt SUHF är det enda realistiska sättet att nå de mål som föreslås att ta ut avgift för utbildningarna. Dessa ersättningar skall tillfalla det enskilda universitetet eller högskolan. SUHF förespråkar således utredarens alternativ 3.

Internationellt finns olika system för finansiering av studier för utländska studenter. Utredaren konstaterar att flera andra länder tar ut avgifter för utländska studenter. Det har i vissa fall inneburit betydande intäkter för dessa länder. Andra länder har bibehållit avgiftsfriheten samtidigt som högskolorna har tillförts resurser för ändamålet. En avgiftsfinansiering skulle innebära en för statsmakterna i stort sett kostnadsneutral väg att öka antalet utländska studenter vid svenska universitet och högskolor. Dessutom skulle det skapa verkningsfulla incitament för enskilda universitet och högskolor att ta fram ett konkurrenskraftigt utbildningsutbud som kan erbjudas utländska studenter.

Beslut om remissvar har tagits vid arbetsutskottets sammanträde den 24 januari 2001.

Christina Ullenius
Ordförande SUHF

Lars Eriksson
Projektledare